

Uwagi do projektu ustawy o spółdzielniach

- 1) Projekt ustawy o spółdzielniach przygotowany z inicjatywy Klubu PO trafia pod obrady Sejmu RP w sytuacji, kiedy trwają intensywne prace zespołu rządowo-społecznego (pod kierunkiem Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa RM – Eugeniusza Grzeszczaka), którego głównym zadaniem jest przygotowanie założeń do nowego Prawa Spółdzielczego, a następnie – projekt nowej ustawy. Podstawą do takich działań jest przygotowany po rocznej pracy ww. zespołu „Raportu o spółdzielczości polskiej”, w którym zamieszczono wspólne rządowo-społdzielcze rekomendacje (wnioski) dotyczące kompleksowego uregulowania problemów spółdzielczości polskiej.
W tej sytuacji – rozpoczęcie prac w Sejmie nad nową ustawą spółdzielczą są wręcz niewskazane i niepotrzebne.
- 2) W projekcie ustawy o spółdzielniach zamieszczono wiele regulacji naruszających nie tylko polskie przepisy konstytucyjne, ale również międzynarodowe zasady spółdzielcze, np.:
  - a) Art. 123 – wprowadzenie nadzoru państwowego nad spółdzielniami – poprzez resortowych ministrów (nadzór w bardzo szerokim zakresie) spowoduje konieczność wydatkowania środków z budżetu państwa na stworzenie kosztownego aparatu kontrolnego w poszczególnych ministerstwach.
  - b) Art.52 § 5 i 6 – członkowie organów spółdzielni (zarządu, rady nadzorczej) nie mogą wchodzić do organów statutowych związku spółdzielczego, do którego spółdzielnia przystąpiła oraz do organów Krajowej Rady Spółdzielczej.
Jest to jawne naruszenie samorządności i niezależności spółdzielni, o których mówi się w art.1 projektu ustawy oraz wyłączenia z prac w związkach spółdzielczych najbardziej aktywnych członków spółdzielni.
Zamysł ten sam w sobie jest dyskryminujący i nieracjonalny.
  - c) Zakaz prowadzenia działalności politycznej przez Krajową Radę Spółdzielczą (jest to naruszenie Konstytucji RP)
  - d) Zniesienie instytucji Kongresu Spółdzielczości, jako najwyższego organu samorządu spółdzielczego obniża rangę i autorytet polskiej spółdzielczości wobec Innych organizacji w kraju i na świecie.

- 3) Wyłączenie z zadań związku rewizyjnego podstawowej funkcji – lustracji spółdzielni – jest jawną próbą doprowadzenia do likwidacji tych związków.
- Pomysł taki pozostaje w sprzeczności z dotychczasowymi sprawdzonymi rozwiązaniami oraz ustawą spółdzielczą z 1920 roku (na którą powołują się projektodawcy nowej ustawy, która powołała do życia związki rewizyjne, z zadaniem prowadzenia lustracji w spółdzielniach).
- 4) Projekt wprowadza niejasny i niespójny tryb przeprowadzania lustracji w spółdzielniach. Nie będą jej wykonywać związki spółdzielcze i Krajowa Rada Spółdzielcza - tylko samodzielnie działający lustratorzy, wpisani na listę rządową, z której rada nadzorcza będzie wybierała konkretną osobę.
- Czy to oznacza, że żaden podmiot nie będzie nadzorował lustratorów? Takiej „samodzielności” nie mają nawet biegli rewidenci.
- 5) Projekt ustawy przenosi do ogólnych przepisów spółdzielczych niektóre rozwiązania zawarte dotychczas w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych, bez uwzględnienia specyfiki innych branż spółdzielczych.
- Np. - ujawnianie dokumentów spółdzielni na stronie internetowej (jaki to ma sens np. w spółdzielni produkcji rolnej – 5 członków stale pracujących w spółdzielni?)
- zniesienie zebrań przedstawicieli i wprowadzenie walnych zgromadzeń odbywanych w częściach (powyżej 500 członków).
- Jak to zrealizować w praktyce? Prawie niewykonalne np. banki spółdzielcze) Ponadto uzyskanie frekwencji 51% [przy tak wielkich organizacjach jest w praktyce niemożliwe.
- 6) Poprzez pisemne zawiadomienie członków spółdzielni o walnym zgromadzeniu członków naraża spółdzielnie na olbrzymie koszty związane z opłatami pocztowymi przy ogromnej liczbie członków (np. 130 000 lub 600 000 członków).
- 7) Generalnie nowa ustawa wprowadza pogorszenie warunków działalności spółdzielczej, ogranicza jej samorządność i w wielu przypadkach narusza przepisy konstytucji RP.
- 8) Zapis Art.53 § 2 – wprowadza praktycznie ograniczenie dla członków spółdzielni, korzystania z usług prowadzonych przez spółdzielnię (np. umowy rachunków bankowych, kredytowych w bankach spółdzielczych).
- 9) Art..18 § 1 ust. 4 – dotyczący wglądu do umów przez osoby trzecie narusza tajemnicę bankową (wgląd w rachunki kredytowe, rachunki lokat klientów).
- 10) Ustawa, poprzez likwidację prowadzenia lustracji przez związki rewizyjne pozbawia wewnętrznej kontroli członków nad swoją spółdzielnią.
- 11) Wprowadzenie nadzoru państwowego nad spółdzielniami doprowadzi w konsekwencji do wykluczenia Krajowej Rady Spółdzielczej ze Światowych i Europejskich organizacji spółdzielczych.

WICEPREZES ZARZĄDU

Zenobiusz Zawisza

PREZES ZARZĄDU

mgr inż. Piotr HUZIOR

ZWIĄZEK REWIZYJNY BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

im. Franciszka Stefczyka

00-561 Warszawa, ul. Mokotowska 14
e-mail: sekretariat.zrbs@wp.pl, http://www.zrbs.pl

tel./faks (0-22)629-52-65
tel. (0-22)629-44-38

Warszawa, dnia 01 września 2010 r.

ZRBS-141/2010

Pan a/a
Jerzy Różyński
Prezes Zarządu
Krajowego Związku
Banków Spółdzielczych
ul. T. Boya-Żeleńskiego 6 / 22-23
00-621 Warszawa

Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka w Warszawie podziela pogląd wyrażony w piśmie Ministerstwa Finansów Nr FN/FN1/701/B10/27/WTO/PDDN-449 z dnia 17 sierpnia 2010 r. skierowanego do Prezesa Zarządu Krajowego Związku Banków Spółdzielczych co do istotnej roli jaką ustawodawca powierzył spółdzielczym związkom rewizyjnym zrzeszającym banki spółdzielcze.

Funkcje nadzorcze i kontrolne jakie związki rewizyjne mogą sprawować nad bankami spółdzielczymi należy traktować jako z jednej strony przejaw zaufania do tych instytucji, wypełniających w tym zakresie funkcje publiczne, a z drugiej jako efektywną pomoc w doskonaleniu funkcjonowania banków spółdzielczych.

Uznając, że zamysł ustawodawcy co do zasady jest trafny, należałoby zastanowić się nad usprawnieniem wzajemnego oddziaływania banków spółdzielczych i zrzeszających je związków rewizyjnych, eliminując istniejące w obecnym stanie prawnym mankamenty.

Co do tej kwestii postulować należałoby:

1. określenie funkcji merytorycznych z zakresu nadzoru finansowego jakie związki rewizyjne mogłyby realizować wobec banków spółdzielczych.

Aktualnie w ramach czynności lustracyjnych i badania sprawozdań finansowych związki są zobligowane do pełnienia czynności kontrolnych określonych w art.136 ustawy Prawo bankowe. Wydaje się, że możliwości sprawowania funkcji nadzorczych przez związki rewizyjne mogłyby być ustanowione szerzej, co nie wykraczałoby poza ramy czynności lustracyjnych i czynności badania sprawozdań finansowych.

2. wykorzystanie spółdzielczych związków rewizyjnych do realizowania funkcji nadzoru finansowego nad bankami spółdzielczymi miałoby walor usprawniający zarówno pracę Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego a także samych banków, które obecnie poddawane są czynnościom kontrolnym dublowanym przez kilka instytucji, co niewątpliwie dezorganizuje pracę bieżącą jednostek kontrolowanych.

Zdaniem naszego Związku Rewizyjnego funkcje nadzoru publicznego należałoby podporządkować Komisji Nadzoru Finansowego, tak jak został rozwiązany nadzór publiczny nad jednostkami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych w

ustawie o biegłych rewidentach. Takie rozwiązanie doprowadziłoby do ustanowienia jednego związku rewizyjnego co usprawniłoby nadzór nad działalnością banków spółdzielczych.

Aby funkcje nadzorcze o charakterze publicznym mogły być skutecznie realizowane przez związki rewizyjne należałoby ujednoczyć zasady poddania banków spółdzielczych czynnościom lustracyjnym i badaniu sprawozdań. Dobrowolność w zakresie przynależności banków spółdzielczych do związków, wprowadzona w 2003 roku powoduje, że z czynności kontrolnych wyłączone są podmioty, które nie zrzęszyły się, bowiem wymóg przeprowadzania lustracji, określony art.91 §1 ustawy Prawo spółdzielcze jest wprawdzie obwarowany sankcjami, których w praktyce nikt nie egzekwuje.

Rozwiązania w tym zakresie można upatrywać we wprowadzeniu w odniesieniu do banków spółdzielczych obowiązku zrzeszania w związkach rewizyjnych. Obowiązek zrzeszania spowodowałby jednolite traktowanie wszystkich banków spółdzielczych i nie może być odbierany jako uciążliwość, zważywszy iż większość przystąpiła do związków dobrowolnie.

3. kolejnym zagadnieniem związanym z wykonywanymi obecnie przez związki rewizyjne czynnościami lustracyjnymi banków spółdzielczych jest umożliwienie im dostępu do informacji objętych tajemnicą bankową. Jak słusznie zauważono w piśmie Ministerstwa Finansów aktualnie udostępnienie to jest wyłączone i rozwiązania problemu można szukać przez regulację ustawową tj. rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych w art.105 ustawy Prawo bankowe. W sytuacji umocowania związków rewizyjnych do szerszego zakresu czynności nadzorczych (kontrolnych) w rozumieniu przepisów Prawa bankowego o nadzorze finansowym można byłoby upoważnić związki dokonujące w bankach czynności lustracyjnych do dostępu do tajemnicy bankowej np. poprzez zmianę zapisu w art.105 ust.1 lit."i" ustawy Prawo bankowe i zrównanie uprawnień lustratora z uprawnieniami biegłego rewidenta.

W obecnej sytuacji lustracja w bankach spółdzielczych nie spełnia wymogów ustawy Prawo spółdzielcze, bowiem w/w ograniczenia uniemożliwiają kontrolowania przez lustratorów zagadnień związanych z podstawową działalnością banków (działalność kredytowa i depozytowa) co w konsekwencji nie pozwala dokonać rzetelnej oceny w zakresie prowadzonej działalności.

Uważamy, że uzgodnienie z Komisją Nadzoru Finansowego oraz z Ministerstwem Finansów samej koncepcji przekazania spółdzielczym związkom rewizyjnym dodatkowych funkcji z zakresu nadzoru finansowego nad bankami spółdzielczymi oraz dostępu lustratorów do tajemnicy bankowej, powinno spowodować odpowiednie dostosowanie obecnych regulacji ustawowych do zakresu tych zadań i sposobu ich realizacji.

Wiązałoby się to z potrzebą zmian w:

- Ustawie Prawo spółdzielcze
- Ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych....
- Ustawie Prawo bankowe.

Do wiadomości:
Dariusz Daniluk
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów

WICEPREZES ZARZĄDU

Zenobiusz Zawisza

PREZES ZARZĄDU

mgr inż. Piotr HUZIOR